Euroopa Liidu
Teataja

ET
L-seeria

2025/2043

13.10.2025

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2025/2043,

10. oktoober 2025,

milles käsitletakse kliimamuutuste mõju ja turvasmuldadele avalduva pärandmõju kohta tõendite esitamise struktuuri, tehnilisi üksikasju ja korda vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2018/841

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrust (EL) 2018/841, millega lisatakse maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest tulenev kasvuhoonegaaside heide ja sellest tulenevate kasvuhoonegaaside sidumine 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 ja otsust nr 529/2013/EL, ([1]) eriti selle artikli 13b lõiget 10,

ning arvestades järgmist:

(1) Määrusega (EL) 2018/841 on liikmesriikidele ette nähtud võimalus saada kompensatsiooni teatava ülemäärase heite või väheneva sidumise eest. Kõnealuse määruse kohaselt peab selline heide või sidumine tulenema kas kliimamuutuste pikaajalisest mõjust, mille tulemuseks on ülemäärane heide või neeldajate vähenemine, mis ei ole liikmesriikide kontrolli all ja mida ei saa lugeda looduslikeks häiringuteks, või mineviku majandamistavade pärandmõjust [määruses (EL) 2018/841 on kasutatud terminit „varasem mõju“] sellistes liikmesriikides, kus turvasmuldade osakaal majandataval maal on erakordselt suur.

(2) Määruse (EL) 2018/841 artikli 13b lõike 8 kohaselt tuleb selliste alade kindlakstegemisel, kus avaldub kliimamuutuste pikaajaline mõju, võtta ühe kliimaomadusena arvesse kuivust (edaspidi „ariidsus“). Selleks et analüüsida veevajaduse ja vee kättesaadavuse suhte muutumist pika aja jooksul, on seepärast asjakohane kasutada ariidsusindeksit. Bioomide geograafiline jaotus ja majandatava maa tootlikkus on ariidsusega lahutamatult seotud. Kuna ariidsusindeks hõlmab sademete ja võimaliku koguaurumise põhimuutujaid ning ei ole tundlik inimtegevuse kohaliku mõju suhtes, on see usaldusväärne vahend, et analüüsida veevajaduse ja vee kättesaadavuse suhte pikaajalisi muutusi.

(3) Alad, mis on ariidsusklassist humiidne või kuiv subhumiidne nihkunud ariidsusklassi semiariidne, ariidne või üliariidne, nagu on kirjeldatud ÜRO kõrbestumise vastu võitlemise konventsioonis, või alad, mis on liigitatud semiariidseks, ariidseks või üliariidseks ja mille ariidsusindeks on alanenud, seisavad silmitsi veenappusest tingitud piirangutega. Veenappuse suurenemine võib põhjustada muutusi, mida iseloomustavad hõredam taimkate, mulla väike orgaanilise süsiniku sisaldus, mulla halb struktuursus, mulla elurikkuse vähenemine ja suur mulla ärakanne. Selline areng vähendab nii maa süsinikusidumispotentsiaali kui ka maa kliimakerksust. Seepärast tuleks ala, kus on toimunud selline muutus, pidada alaks, kus avaldub kliimamuutuste pikaajaline mõju.

(4) Selleks et võimaldada teadlaste kinnitatud potentsiaalselt kvaliteetsemate andmete kasutamist, peaks liikmesriikidel olema lubatud kasutada muid indekseid kui ariidsusindeks, et teha kindlaks alad, kus avaldub kliimamuutuste pikaajaline mõju, tingimusel et nendega tõendatakse seost kliimamuutuste pikaajalise mõju ja süsinikusidumisvõime vähenemise vahel.

(5) Teadustöös on tavaks lugeda erakordseks selliste loodusnähtuste esinemist, mis vastavad jaotuse 85. protsentiilile või on sellest kõrgemal. Seepärast on asjakohane pidada turvasmuldade osakaalu liikmesriigi majandataval maa-alal liidu keskmisega võrreldes erakordselt suureks, kui see vastab kõigi liikmesriikide selliste osakaalude sagedusjaotuses 85. protsentiilile või on sellest kõrgemal.

([1]) ELT L 156, 19.6.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/841/oj.

(6) Mineviku majandamistavade, näiteks turbaalade kuivendamise või metsastamise pärandmõju turvasmuldadele võib kiirendada turvasmuldade degradeerumist ja seega tekitada pikas perspektiivis mulla kasvuhoonegaaside heidet, mis vähendab ökosüsteemide kerksust. Alasid, kus avaldub selliste mineviku majandamistavade negatiivne mõju, tuleks seega käsitada pärandmõjust mõjutatud aladena.

(7) Selleks et mitte õõnestada määruse (EL) 2018/841 terviklikkust ja jõupingutusi, mida liikmesriigid kõnealuses määruses 2030. aastaks seatud eesmärkide saavutamiseks teevad, peaksid liikmesriigid, kes soovivad kasutada selle määrusega ette nähtud lisakompensatsiooni, esitama tõendid meetmete kohta, mida nad on võtnud mõjutatud aladel kliimaga seotud tulemuste parandamiseks nii kliimamuutuste leevendamise kui ka kliimakerksuse seisukohast. Sellised poliitikameetmed on paindlikkusmehhanismi kasutamise eeltingimus. Kui tegemist on kliimamuutuste pikaajalise mõjuga, peaksid asjaomase liikmesriigi jõupingutused seepärast hõlmama kestlikke maamajandamistavasid ja tehnoloogialahendusi, ning kui tegemist on mineviku majandamistavade pärandmõjuga turvasmuldadele, peaksid jõupingutused hõlmama põhjaveetaseme reguleerimist või samaväärseid majandamistavasid, millega minimeeritakse pärandmõju negatiivseid tagajärgi, võttes samal ajal arvesse mõjutatud piirkondade kerksust.

(8) Ülemäärase heite ja väheneva sidumise tõendamiseks on asjakohane kasutada võrdlust. Selleks et mõista, kui suur on kliimamuutuste pikaajaline mõju või mineviku majandamistavade pärandmõju turvasmuldadele väljendatuna CO_2 ekvivalenttonnides, tuleks mõjutatud ala võrrelda mõjutamata alaga, millel on samad põhiomadused, nagu suurus, maakasutus, kliima, maastikuelementide paigutus ja mullatüüp.

(9) Kuna nii kliimamuutuste pikaajaline mõju kui ka turvasmuldadele avalduva mineviku majandamistavade pärandmõju korral tuleb maapõhise sidumise negatiivne suundumus ümber pöörata, on asjakohane esitada tõendid vastavate jõupingutuste kohta nõuete täitmise perioodi 2026–2030 alguses.

(10) Selleks et tagada kooskõla Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1999 ([2]) kohaselt nõutavate kasvuhoonegaaside inventuuridega, peaksid andmed, mida kasutatakse ülemäärase heite ja väheneva sidumisega seotud kompensatsiooni suuruse tõendamiseks, vastama samadele läbipaistvuse, täpsuse, kooskõla, võrreldavuse ja terviklikkuse nõuetele, mida kohaldatakse kõnealuse määruse artikli 38 kohaselt tehtava kasvuhoonegaaside inventuuri läbivaatamise puhul.

(11) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas kliimamuutuste komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „ariidsusindeks“ – sademete ja võimaliku koguaurumise suhe;

2) „ariidsusklass“ – üks järgmistest kategooriatest, millesse alad on ariidsusindeksi alusel liigitatud:

— 0,65: humiidne;

— 0,50–0,65: kuiv subhumiidne;

— 0,20–0,50: semiariidne;

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj).

— 0,05–0,20: ariidne;

— < 0,05: üliariidne;

3) „turvasmuld“ – muld, mis vastab kas ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni (UNFCCC) kohaseks aruandluseks kasutatavatel heakskiidetud riiklikel standarditel põhinevale määratlusele või selliste standardite puudumise korral kriteeriumidele, mis on loetletud valitsustevahelise kliimamuutuste eksperdirühma (IPCC) 2006. aasta suunistes (4. köite 3. peatüki 3A.5. lisa „Kliima ja mulla standardklassifikatsioonid“).

Artikkel 2

Tõendid alade kohta, kus avaldub kliimamuutuste pikaajaline mõju

1. Liikmesriigid teevad geograafiliselt selgelt kindlaks alad, kus avaldub kliimamuutuste pikaajaline mõju.

2. Tõendid, mis toetavad lõikes 1 osutatud selliste alade kindlakstegemist, kus avaldub kliimamuutuste pikaajaline mõju, põhinevad ariidsusindeksil. Ala, mis on ariidsusklassist niiske või kuiv subhumiidne nihkunud ariidsusklassi semiariidne, ariidne või üliariidne, või ala, mis on liigitatud semiariidseks, ariidseks või üliariidseks ja mille ariidsusindeks on alanenud, loetakse alaks, kus avaldub kliimamuutuste pikaajaline mõju.

3. Kui see on nõuetekohaselt põhjendatud, võivad liikmesriikide tõendid kliimamuutuste pikaajalise mõju kohta põhineda muudel indeksitel kui ariidsusindeks. Need muud indeksid peavad tõendama seost kliimamuutuste pikaajalise mõju ja vähenenud süsinikusidumisvõime vahel mõjutatud alal.

4. Kliimamuutuste pikaajalise mõju tõendamiseks tuleb kasutada ametlike meteoroloogiateenistuste, ametiasutuste või teadusasutuste kogutud andmeid ning need peavad olema kättesaadavad kogu liidus.

5. Kliimamuutuste pikaajalise mõju analüüsi tulemused peavad tõendama asjakohaseid ariidsusklasside muutusi, milleks võrreldakse vähemalt 20 järjestikuse aasta aegridasid ajavahemikus, mis ulatub vähemalt 2001. aastast kuni 2025. aasta lõpuni.

6. Lõigetes 2–5 osutatud tõendid peavad olema kontrollitavad ja sisaldama järgmisi elemente:

a) kasutatud meetod, kasutatud sisendandmed ja lõikes 1 osutatud kindlakstegemise tulemused;

b) kirjeldus meetmete kohta, mida võetakse lõike 1 kohaselt kindlaks tehtud aladel tekkiva ülemäärase heite või neeldajate vähenemise suundumuse ümberpööramiseks.

Artikkel 3

Tõendid erakordselt suure turvasmuldade osakaaluga liikmesriikides turvasmuldadele avalduva pärandmõju kohta

1. Künnis, mille alusel tehakse kindlaks liidu keskmisega võrreldes erakordselt suur turvamuldade osakaal, on 85. protsentiil sagedusjaotuses, mis hõlmab turvasmuldade osakaalu kogu majandataval maa-alal igas liikmesriigis. Andmed, mille alusel määratakse turvasmuldade osakaal majandataval maa-alal, on esitatud lisas.

2. Liikmesriigid, mille puhul on lõike 1 kohaselt tehtud kindlaks, et seal on erakordselt suur turvasmuldade osakaal, teevad geograafiliselt selgelt kindlaks alad, kus avaldub enne 2013. aastat kasutatud mineviku majandamistavade pärandmõju [määruses (EL) 2018/841 on kasutatud terminit „varasem mõju“].

3. Tõendid, mis toatavad lõikes 2 osutatud alade kindlakstegemist, peavad olema kontrollitavad ja sisaldama järgmisi elemente:

a) kasutatud meetod, kasutatud sisendandmed ja lõikes 2 osutatud kindlakstegemise tulemused;

b) lõikes 2 osutatud mineviku majandamistavade kirjeldus, sealhulgas nende kasutamise kestus, ning tõendid nende kasutamise kohta;

c) kirjeldus meetmete kohta, mida võetakse lõike 2 kohaselt kindlaks tehtud aladel tekkiva ülemäärase heite suundumuse ümberpööramiseks.

Artikkel 4

Tõendid ülemäärase heite ja väheneva sidumise kohta

1. Liikmesriikide esitatud tõendid ülemäärase heite ja väheneva sidumise kohta peavad olema kontrollitavad.

2. Artikli 2 lõike 1 kohaselt kindlaks tehtud alade puhul põhinevad käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tõendid nendel aladel ajavahemikus 2026–2030 tekkinud koguheite ja kogusidumise ning samas ajavahemikus asjaomase liikmesriigi mõnel muul alal, mis on kliima- ja mullatüübi ning samade majandamistavadega maa-aruandluskategooriate poolest sarnane, kuid ei kuulu artikli 2 lõike 1 kohaselt kindlaks tehtud alade hulka, tekkinud koguheite ja kogusidumise erinevusel. Sellise võrdluse võib teha ka sama ala ja samade majandamistavadega 1990. aasta järgsel varasemal ajavahemikul, mil seda ala ei oleks loetud artikli 2 lõike 1 kohaseks alaks, kus avaldub kliimamuutuste pikaajaline mõju.

3. Artikli 3 lõike 2 kohaselt kindlaks tehtud alade puhul põhinevad käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tõendid nendel aladel ajavahemikus 2026–2030 tekkinud koguheite ja kogusidumise ning samas ajavahemikus kõnealuse liikmesriigi mõnel muul ala, mis on kliima- ja mullatüübi ning maa-aruandluskategooriate poolest sarnane, kuid ei kuulu artikli 3 lõike 2 kohaste mõjutatud alade hulka, tekkinud koguheite ja kogusidumise erinevusel.

Artikkel 5

Tõendite esitamise kord

1. Liikmesriigid, kes kavatsevad kasutada ülemäärase heite või väheneva sidumisega seotud kompensatsiooni, esitavad sellekohase taotluse komisjonile 30. novembriks 2026. Taotlus peab sisaldama vastavalt vajadusele kas artiklis 2 või artiklis 3 sätestatud tõendeid.

2. Komisjon teavitab asjaomaseid liikmesriike taotluse läbivaatamise tulemustest hiljemalt kolme kuu jooksul pärast täieliku taotluse saamist.

3. Pärast lõikes 2 osutatud läbivaatamise tulemuste saamist ja hiljemalt 15. jaanuariks 2032 esitab asjaomane liikmesriik komisjonile artiklis 4 sätestatud tõendid, sealhulgas kasutatud meetodite kirjelduse.

4. Asjaomane liikmesriik ajakohastab 31. maiks 2027 ja seejärel igal aastal vastavalt vajadusele kas artikli 2 lõike 6 punktis b või artikli 3 lõike 3 punktis c osutatud tõendeid, mis käsitlevad muu hulgas süsinikusidumisvõime ja kliimakerksuse suurendamisel tehtud edusamme.

5. Artiklites 2, 3 ja 4 sätestatud tõendid peavad olema läbipaistvad, täpsed, järjepidevad, võrreldavad ja täielikud.

Artikkel 6

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 10. oktoober 2025

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

LISA

Turvasmuldade osakaal liikmesriikide majandataval maa-alal – protsentiil, millele on osutatud artikli 3 lõikes 1

	Turvasmullad kokku (ha)	Majandatav maa-ala (ha)	Turvasmuldade osakaal majandataval maa-alal – protsentiil sagedusjaotuses
Austria	35 193	8 387 000	62
Belgia	2 720	3 068 918	42
Bulgaaria	3 201	11 100 190	23
Horvaatia	2 685	5 659 400	27
Küpros	0	601 818	0
Tšehhi	20 816	7 886 922	58
Taani	163 353	4 196 384	65
Eesti	713 246	4 141 134	88
Soome	12 725 643	27 580 372	100
Prantsusmaa	87 735	63 858 640	50
Saksamaa	1 730 444	35 790 117	73
Kreeka	6 665	10 989 138	35
Ungari	8 224	8 990 089	46
Iirimaa	2 022 529	6 985 006	92
Itaalia	24 285	30 133 601	38
Läti	888 752	6 095 484	85
Leedu	538 448	6 287 720	77
Luksemburg	0	258 600	0
Malta	0	22 778	0
Madalmaad	387 405	4 154 194	81
Poola	1 362 674	31 393 136	69
Portugal	0	9 221 763	0
Rumeenia	13 197	22 819 121	31
Slovakkia	0	4 809 520	0
Sloveenia	4 227	2 027 300	54
Hispaania	3	50 622 199	19
Rootsi	11 682 346	37 726 543	96